

Chojnacki, Jakub

[List prezesa TNP do Ministra Edukacji Narodowej i Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego]

Notatki Płockie 33/2-135, 60-61

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

charakteryzują produkcję kombajnów „Bizon” w latach 1971—1977, nakłady inwestycyjne, a także zestawienie wartościowe realizacji inwestycji towarzyszących w latach 1976—1978 w mln złotych.

W tej interesującej książce jest sporo obiektywnych ocen działalności FMŻ, ale są i takie, które rażą czytelnika zbyt schematyzmem. Tak np. autor pisząc o tradycjach, do których nawiązuje załoga FMŻ kreśli patetyczne słowa: „Dlatego też z taką pieczołowitością pielęgnuje ona tradycje historyczne, czerpiąc z nich w sposób twórczy to wszystko, co było piękne i szlachetne, co stanowiło natchnienie dla twórczej i ofiarnej pracy dla Polski Ludowej”. W innym miejscu autor dodaje nie mniej patetyczne słowa: „Doświadczenia poprzednich pokoleń zatrudnionych w plockich fabrykach maszyn i narzędzi rolniczych są dziedziczone poprzez następne pokolenia w postaci wiedzy, wzorów działania oraz zobiektywizowanych wytworów pracy ludzkiej, a więc tego wszystkiego, co w sumie nazywamy dziedzictwem historycznym”.

Prezentowana książka oparta jest na solidnej bazie źródłowej. W pracy wykorzystano zarówno źródła archiwalne, jak i drukowane. Ponadto autor wykorzystał ogromną ilość opracowań historycznych, głównie o charakterze regionalnym, jak również liczne pamiętniki, w tym byłych pracowników FMŻ. Oprócz tego w pracy wykorzystano wiadomości zawarte w rocznikach prasy plockiej. Szkoda tylko, że autor sporządzając wykaz bibliograficzny, nie zestawiał go zgodnie z ogólnie przyjętym podziałem na źródła archiwalne, źródła drukowane i pamiętniki, prasa i opracowania książkowe.

Mimo tych drobnych usterek praca dra Jerzego Stefańskiego jest cenną monografią kolejnego zakładu przemysłowego naszego mia-

sta. Jest opracowaniem interesującym i potrzebnym, umiejętnie łączy dzieje Fabryki Maszyn Żniwnych z historią miasta. Została wydana bardzo estetycznie i starannie. Książka posiada twardą oprawę z tłoczonym tytułem książki, ładnie zaprojektowaną obwolutę przez plastyka Stanisława Makulińskiego z widokiem Płocka na pierwszej stronie.

Na szczególną uwagę zasługuje strona ilustracyjna książki. Autor wyszukał cenny materiał ilustracyjny, w tym takie unikalne zdjęcia, jak wygląd wystawy rolniczo-ogrodniczej zorganizowanej w Płocku w 1899 roku ze stoiskiem maszyn i narzędzi rolniczych pochodzących z fabryki M. S. Sarny, jak i zdjęcie pisma Wydziału Wykonawczego Rady Robotniczo-Żołnierskiej miasta Płocka (bez daty, ale zapewne z końca 1918 roku) przypominające Pawłowi Urbańskiemu o obowiązku wprowadzenia w jego zakładzie 8-godzinnego dnia pracy. Ponadto w książce zamieszczono liczne zdjęcia prezentujące wyroby plockiej FMŻ z pierwszych lat Polski Ludowej.

Szkoda tylko, że materiał ilustracyjny został zamieszczony na końcu książki, co przeszkadza w lepszym zrozumieniu tekstu. To samo odnosi się do starannie sporządzonych przypisów. Są zamieszczone na końcu każdego rozdziału, zamiast na końcu każdej strony, co ułatwiłoby korzystanie z tych przypisów.

W sumie książka dra Jerzego Stefańskiego należy do udanych pozycji wydanych przez Towarzystwo Naukowe Płockie. Zachęcamy do jej przeczytania. Jest to nie tylko dokładna historia plockich fabryk maszyn i narzędzi rolniczych ale również ponad 100 lat historii gospodarczej miasta nad Wisłą.

MARIAN CHUDZYŃSKI

KRONIKA

Towarzystwo Naukowe Płockie
dot. nadania Uniwersytetowi
Szczecińskiemu imienia
Bolesława III Krzywoustego
— w 850 rocznicę jego śmierci
L.dz. 326/88

Płock, dnia 8 czerwca 1988 r.

Szanowni Panowie
prof. dr HENRYK BEDNARSKI
Minister Edukacji Narodowej
i
prof. dr KAZIMIERZ JASKOT
Rektor Uniwersytetu Szczecińskiego

Dnia 28 października 1988 roku, minie 850 rocznica śmierci Bolesława III Krzywoustego. W nawiązaniu do wczorajszej rozmowy z profesorem Alfonsem Klafkowskim — prezesem Trybunału Konstytucyjnego oraz postanowienia Zarządu Towarzystwa Naukowego Płockiego z dnia 4 czerwca 1988 r., a także w związku ze swym wystąpieniem z dnia 31 grudnia 1985 r./l.d. 655/85 i wnioskiem zgłoszonym w czasie obrad III Kongresu Nauki Polskiej (6 marca 1986 r.) —

Zarząd TNP zwraca się ponownie z uprzejmą propozycją nadania Uniwersytetowi Szczecińskiemu imienia Bolesława III Krzywoustego — w 850 rocznicę jego śmierci.

Profesor Andrzej Piskozub z Uniwersytetu Gdańskiego w rozprawie „Dziedzictwo Bolesława Krzywoustego” — propozycję tę uzasadnia następująco „Trzej władcy piastowscy — pierwszy z nich Mieszko I, ostatni Kazimierz Wielki, a pomiędzy nimi Bolesław Krzywousty — zapisali w historii swe czyny związane z nadodrzańskim, zachodnim skrajem ziem pomorskich. Obecnie, kiedy ziemie te wraz z ujściem Odry do Polski wróciły, o tych trzech władcach winno się tam najbardziej pamiętać. Szczególnie zaś o tym, który dokonał tam największej — o Bolesławie Krzywoustym. Tylko on jeden z wszystkich władców dawnej Polski był tym, który Szczecin zdobył i jako udzielny suweren tego miasta w nim przebywał. Utworzony w 900 rocznicę urodzin tego władcy Uniwersytet Szczeciński — pierwszy w dziejach tego miasta — najwłaściwszy patronat

dla swej działalności przyjąłby, nazywając się Uniwersytetem imienia Bolesława Krzywoustego. Byłoby to splacenie długu tradycji narodowej, hołd władcy polskiemu, który jako jedyny tak szczególnie się w dziejach Szczecina zapisał”.

P.S. Przed 50 laty, w 800 rocznicę śmierci Bolesława III Krzywoustego patronat honorowy nad obchodami przyjął Marszałek Edward Rydz-Śmigły. Jeden z pułków płockich (8 PAL) otrzymał imię „Króla Bolesława Krzywoustego”, nowy sztandar, a w kaplicy królewskiej bazyliki katedralnej płockiej wmurowano tablicę z brązu.

Wyrazy szacunku i pozdrowienia
z najstarszego grodu Mazowsza,
grodu Krzywoustego

Prezes
Towarzystwa Naukowego Płockiego
dr inż. JAKUB CHOJNACKI

Otrzymują:

1. prof. dr Alfons Klafkowski — prezes Trybunału Konstytucyjnego
2. prof. dr Gerard Labuda — wiceprezes PAN
3. gen. Florian Siwicki — minister Obrony Narodowej
4. mgr Jerzy Goliński — poseł na Sejm, przewodniczący O/W Stowarzyszenia „PAX”
5. Wojewoda Szczeciński
6. Prezydent miasta Szczecina
7. mgr Antoni Bielak — Wojewoda Płocki

*

* *

JAN B. NYCEK

NIETYPOWY JUBILEUSZ DAR PREZESA JAKUBA CHOJNACKIEGO DZIESIĄTA NIERUCHOMOŚĆ TNP

W dniu 28 czerwca 1988 r. w XX rocznicę wyboru prezesa TNP dr inż. Jakuba Chojnackiego odbyło się nadzwyczajne, rozszerzone o charakterze uroczystym posiedzenie Zarządu Towarzystwa Naukowego Płockiego. W trakcie — skarbnik TNP sędzia Maria Świecka oświadczyła, iż w dniu 28 czerwca 1988 r. w Państwowym Biurze Notarialnym w Płocku stawili się Jakub Chojnacki z żoną Anną oraz wnukami Kamilą i Filipem Formańskimi. Na mocy aktu notarialnego Jakub Chojnacki przekazał TNP nieruchomość we wsi Károlewca gm. Nowy Duninów obejmującą 1660 m kw., w tym 1200 m kw. działki rekreacyjnej, resztę stanowią tzw. tereny wspólne. Działka ta została nabyta w 1977 roku.

Warto zaznaczyć, że jest to już dziesiąta nieruchomość TNP. Pierwszą zakupiło Towarzystwo w 1908 roku przy dzisiejszym placu Narutowicza 8 stanowiącym siedzibę TNP. O kolejne nieruchomości Towarzystwo wzbogaciło się później — Dom pod Opatrznością (1930), dom mieszkalny przy ulicy Sienkiewicza 41 (1953), nieruchomość w Cierszewie gm. Bruździeń (1977), dom zabytkowy w Łęczycy (1978), dom zabytkowy przy ulicy Grodzkiej 16 w Płocku (1982), nieruchomość przy rynku w Wyszo-

grodzie, gdzie obecnie trwa budowa siedziby i biblioteki Oddziału TNP (1985), nieruchomości w Piastowie gm. Sierpc (1987) oraz połowa nieruchomości przy ulicy Sienkiewicza 43 w Płocku (1987). Większość nieruchomości, w których posiadanie weszło Towarzystwo w ciągu ostatnich 80 lat pochodzi z darowizn i zapisów notarialnych.

Podczas posiedzenia Zarządu Srebrnym Krzyżem Zasługi udekorowano Krystynę Kawkę — kierowniczkę Działu Druków Nowszych Biblioteki im. Zielińskich TNP.

Wśród osób przybyłych na posiedzenie znaleźli się m. in. Adam Bartosiak — I sekretarz KW PZPR, Antoni Bielak — wojewoda płocki, Kazimierz Wyrębkowski — prezes WK ZSL, Marian Kurzawa — przewodniczący WK SD, Jerzy Kejna — przewodniczący RW PRON, dyrektor PBP „Petrobudowa” — Marek Majzner, dyrektor naczelny MZRiP — Czesław Dolasiński, który poinformował, iż Uchwałą Rady Pracowniczej przekazano w dniu 28 czerwca br. na rozwój księgozbioru TNP kwotę 5 mln zł. Obecny był także prorektor Politechniki Warszawskiej ds. Filii w Płocku — prof. dr inż. Józef Kwiatkowski.

W trakcie posiedzenia Jerzy Rydzewski — mistrz, rzemieślnik, wykonawca inwestycji w Wyszogrodzie zapewnił zebranych, że obiekt oddany zostanie do użytku w terminie, stosunkowo tanio i solidnie wykonany.

Jubilat otrzymał wiele listów i depesz gratulacyjnych, do których dołącza się również redakcja „Notatek Płockich”.

*

* *

Płock, dnia 2 maja 1988 r.

Szanowany Pan Dyrektor-Prezvdent
prof. dr FRANZ-JOZEF HEYEN
członek Towarzystwa Naukowego
Płockiego
KOBLENCJA n/Renem

Drogiemu Przyjacielowi Polski i Polaków,
naszemu członkowi zwyczajnemu z okazji
60 ROCZNICY URODZIN

Zarząd Towarzystwa Naukowego Płockiego
przesyła najlepsze życzenia

AD MULTOS FELICES ANNOS!

Przesyłamy je z najstarszego grodu Mazowsza — Płocka, miasta pełniącego ongiś funkcję stolicy Polski, miasta polskich monarchów: Władysława I Hermana i Bolesława III Krzywoustego (ich babka i prababka — to Rycheza, królowa Polski, której sarkofag znajduje się w katedrze w Kolonii), Ernesta T. A. Hofmana, Fryderyka Rozego, Ludwika Krzywickiego, Władysława Broniewskiego, Miry Zimińskiej-Sygietyńskiej, z miasta polskiej Petrochemii i kombajnów zbożowych, miasta najstarszej polskiej szkoły założonej w 1180 roku — Małachowianki.

Szanownemu, Drogiemu Jubilatowi życzymy dalszych owocnych lat pracy w pełni sił twórczych